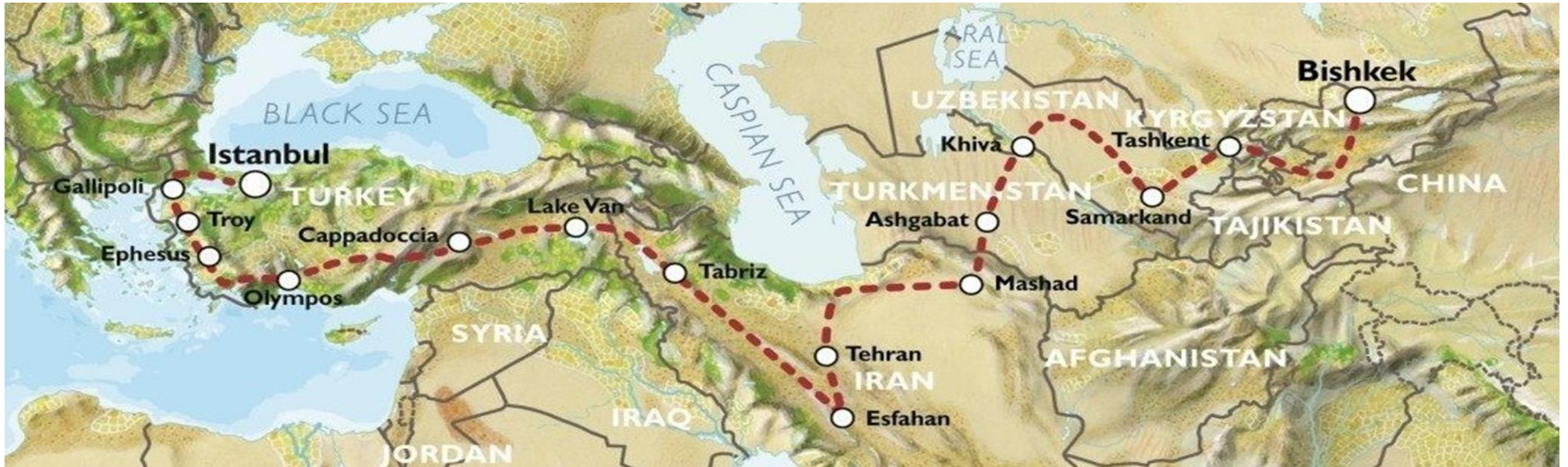

ظرفیت ها و چالش های حوزه اقتصادی آذربایجان شرقی

استان آذربایجان شرقی

استان آذربایجان شرقی به دلیل موقعیت جغرافیایی و همسایگی با کشورهای آذربایجان، ارمنستان و جمهوری خودمختار نخجوان جایگاه ویژه ای دارد.

واقع شدن این منطقه بر سر راه جاده ابریشم، مویذ آن است که این منطقه از دیر باز از لحاظ تجاری و اقتصادی برای تجار، منطقه استراتژیکی محسوب می گردید.

سهم تولید ناخالص استان ها از تولید ناخالص کشور

جدول ۳-۳- سهم GDP استان های کشور در GDP کشور در مقایسه با سهم جمعیت هر استان

۱۴۰۰			استان	۱۳۹۷		استان	۱۳۹۰		استان
سهم جمعیت	تجمعی	سهم		تجمعی	سهم		تجمعی	سهم	
۱۶۶	۲۲۲	۲۲۲	تهران	۲۰۸	۲۰۸	تهران	۲۱۰	۲۱۰	خوزستان
۵۹	۳۷۴	۱۵۲	خوزستان	۳۷۸	۱۶۹	خوزستان	۴۱۵	۲۰۵	تهران
۱۵	۴۳۶	۶۲	یوشهر	۴۳۶	۵۸	یوشهر	۴۶۷	۵۲	اصفهان
۶۳	۴۹۳	۵۷	اصفهان	۴۹۲	۵۶	اصفهان	۵۱۴	۴۷	فارس
۸۲	۵۴۰	۴۷	خراسان رضوی	۵۴۰	۴۸	خراسان رضوی	۵۶۰	۴۶	خراسان رضوی
۶۰	۵۸۵	۴۵	فارس	۵۸۳	۴۳	فارس	۶۰۳	۴۳	یوشهر
۴۸	۶۲۰	۳۵	آذربایجان شرقی	۶۱۷	۳۴	آذربایجان شرقی	۶۳۳	۳۰	آذربایجان شرقی
۴۰	۶۵۲	۳۲	کرمان	۶۴۸	۳۱	مازندران	۶۶۱	۲۸	مازندران
۴۰	۶۸۳	۳۱	مازندران	۶۷۷	۲۹	کرمان	۶۸۸	۲۷	کهگیلویه و بویراحمد
۳۵	۷۱۰	۲۷	البرز	۷۰۴	۲۷	البرز	۷۱۲	۲۴	کرمان
۲۳	۷۳۲	۲۳	هرمزگان	۷۲۵	۲۱	گیلان	۷۳۶	۲۴	البرز
۰۹	۷۵۳	۲۱	کهگیلویه و بویراحمد	۷۴۶	۲۱	کهگیلویه و بویراحمد	۷۵۵	۱۹	هرمزگان
۱۸	۷۷۳	۲۰	مرکزی	۷۶۷	۲۱	هرمزگان	۷۷۳	۱۸	آذربایجان غربی
۳۰	۷۹۳	۲۰	گیلان	۷۸۷	۲۰	مرکزی	۷۹۰	۱۷	گیلان
۱۵	۸۱۳	۲۰	یزد	۸۰۷	۲۰	آذربایجان غربی	۸۰۶	۱۶	مرکزی
۴۱	۸۳۲	۱۹	آذربایجان غربی	۸۲۵	۱۸	یزد	۸۲۲	۱۶	یزد
۱۶	۸۴۸	۱۶	قزوین	۸۴۱	۱۶	کرمانشاه	۸۳۷	۱۵	کرمانشاه
۲۴	۸۶۳	۱۵	کرمانشاه	۸۵۶	۱۵	قزوین	۸۵۱	۱۴	ایلام
۳۷	۸۷۶	۱۳	سیستان و بلوچستان	۸۷۰	۱۴	سیستان و بلوچستان	۸۶۴	۱۳	قزوین
۲۱	۸۸۸	۱۲	همدان	۸۸۴	۱۴	ایلام	۸۷۶	۱۲	همدان
۰۷	۸۹۹	۱۱	ایلام	۸۹۷	۱۳	همدان	۸۸۷	۱۱	سیستان و بلوچستان
۲۴	۹۱۰	۱۱	گلستان	۹۰۸	۱۱	لرستان	۸۹۸	۱۱	لرستان
۲۱	۹۲۰	۱۰	لرستان	۹۱۸	۱۱	گلستان	۹۰۷	۰۹	کردستان
۱۳	۹۳۰	۱۰	زنجان	۹۳۸	۰۹	کردستان	۹۱۶	۰۹	گلستان
۰۹	۹۳۹	۰۹	سمنان	۹۳۷	۰۹	زنجان	۹۲۴	۰۸	زنجان
۱۶	۹۴۸	۰۹	اردبیل	۹۴۶	۰۹	اردبیل	۹۳۲	۰۸	سمنان
۱۷	۹۵۷	۰۹	قم	۹۵۵	۰۹	قم	۹۴۰	۰۸	اردبیل
۲۰	۹۶۵	۰۸	کردستان	۹۶۳	۰۸	سمنان	۹۴۸	۰۸	قم
۱۳	۹۷۱	۰۶	چهارمحال و بختیاری	۹۶۹	۰۶	چهارمحال و بختیاری	۹۵۴	۰۶	چهارمحال و بختیاری
۱۱	۹۷۶	۰۵	خراسان شمالی	۹۷۴	۰۵	خراسان شمالی	۹۵۹	۰۵	خراسان شمالی
۱۰	۹۸۱	۰۵	خراسان جنوبی	۹۷۹	۰۵	خراسان جنوبی	۹۶۳	۰۴	خراسان جنوبی
۰۰	۱۰۰۳	۲۱	فرمانطقه ای	۹۹۸	۱۹	فرمانطقه ای	۱۰۰۲	۳۹	فرمانطقه ای
۱۰۰۰	۰	۱۰۰۳	کل کشور	۰	۹۹۸	کل کشور	۰	۱۰۰۳	کل کشور

استان آذربایجان شرقی : ۳/۵ درصد

استان تهران: ۲۲/۲ درصد

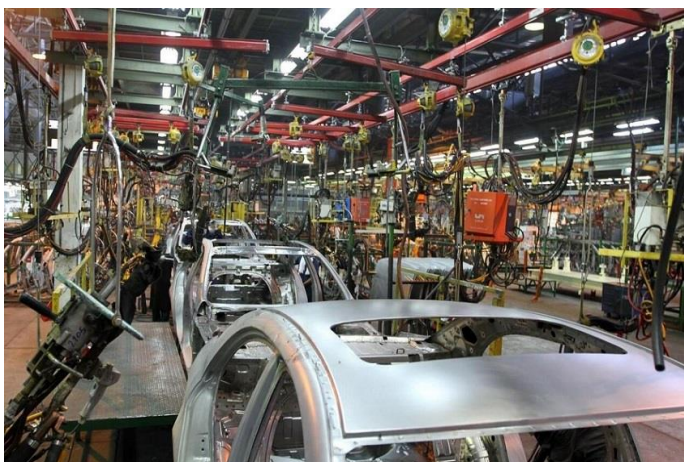
استان اصفهان: ۵/۷ درصد

استان ایلام: ۱/۱ درصد

صنایع آذربایجان شرقی

استان با وجود بیش از ۵۰۰۰ واحد صنعتی فعال بعنوان یکی از قطب های صنعتی کشور شناخته می شود. عمده واحدهای صنعتی استان در حوزه های صنایع غذایی، دارویی و بهداشتی؛ نساجی و چرم؛ شیمیایی و سلولزی؛ کانی غیر فلزی؛ سنگین تولیدکننده ماشین آلات و تجهیزات و قطعه سازی؛ خودرو، نیرو محرکه و ریخته گری و صنایع بالادست نفت، فولاد و پتروشیمی می باشد.

بیش از ۹۶ درصد اقتصاد آذربایجان شرقی در دست بخش خصوصی است.

سهم استان ها ارزش افزوده در بخش صنعت

جدول ۳-۶- سهم استان ها در ارزش افزوده بخش صنعت کل کشور

۱۴۰۰		استان	۱۳۹۷		استان	۱۳۹۰		استان
تجمعی	سهم		تجمعی	سهم		تجمعی	سهم	
۱۸۸	۱۸۸	تهران	۱۵۶	۱۵۶	تهران	۲۱۱	۲۱۱	تهران
۲۹۴	۱۰۶	اصفهان	۲۷۱	۱۱۵	اصفهان	۳۲۷	۱۱۶	اصفهان
۳۷۵	۸۱	خوزستان	۳۵۲	۸۱	خوزستان	۴۰۷	۸	خوزستان
۴۴۷	۷۲	بوشهر	۴۲۶	۷۴	بوشهر	۴۷۶	۶۸	آذربایجان شرقی
۵۱۶	۶۸	آذربایجان شرقی	۴۹۸	۷۲	آذربایجان شرقی	۵۲۳	۵۷	بوشهر
۵۶	۴۴	مرکزی	۵۵	۵۲	مرکزی	۵۸	۴۷	خراسان رضوی
۶۰۱	۴۱	کرمان	۵۹۱	۴۱	البرز	۶۲	۴	مرکزی
۶۴۳	۴۱	خراسان رضوی	۶۳۱	۴	کرمان	۶۵۷	۳۷	البرز
۶۸۱	۳۸	قزوین	۶۷۱	۴	خراسان رضوی	۶۹۳	۳۶	قزوین
۷۲	۳۸	البرز	۷۰۶	۳۵	یزد	۷۲۸	۳۵	فارس
۷۵۴	۳۴	یزد	۷۴۱	۳۵	قزوین	۷۶	۳۲	کرمان
۷۸۷	۳۳	فارس	۷۷۴	۳۳	فارس	۷۹۲	۳۲	یزد
۸۱۴	۲۷	هرمزگان	۸۰۵	۳۱	هرمزگان	۸۱۶	۲۴	مازندران
۸۳۸	۲۵	مازندران	۸۳	۲۵	مازندران	۸۳۸	۲۲	هرمزگان
۸۵۸	۱۸	گیلان	۸۵۱	۲۱	زنجان	۸۵۶	۱۸	گیلان
۸۷۶	۱۸	زنجان	۸۷	۱۸	گیلان	۸۷۳	۱۷	کرمانشاه
۸۹۲	۱۶	آذربایجان غربی	۸۸۸	۱۸	آذربایجان غربی	۸۹	۱۷	سمنان
۹۰۸	۱۶	سمنان	۹۰۳	۱۵	سمنان	۹۰۶	۱۶	آذربایجان غربی
۹۲۱	۱۳	قم	۹۱۶	۱۳	همدان	۹۱۸	۱۳	زنجان
۹۳۲	۱۱	کرمانشاه	۹۲۸	۱۳	قم	۹۳۱	۱۲	قم
۹۴۳	۱۱	سیستان و بلوچستان	۹۴	۱۱	کرمانشاه	۹۴۲	۱۱	همدان
۹۵۳	۱	همدان	۹۵۱	۱۱	سیستان و بلوچستان	۹۵۲	۱	سیستان و بلوچستان
۹۶۳	۰۸	اردبیل	۹۶	۰۸	اردبیل	۹۶	۰۸	اردبیل
۹۶۸	۰۷	لرستان	۹۶۷	۰۷	گلستان	۹۶۷	۰۷	لرستان
۹۷۶	۰۷	گلستان	۹۷۳	۰۶	چهارمحال و بختیاری	۹۷۳	۰۶	چهارمحال و بختیاری
۹۸۲	۰۶	کهگیلویه و بویراحمد	۹۷۸	۰۶	لرستان	۹۷۸	۰۶	گلستان
۹۸۷	۰۵	چهارمحال و بختیاری	۹۸۴	۰۵	کهگیلویه و بویراحمد	۹۸۵	۰۶	خراسان شمالی
۹۹۳	۰۵	خراسان شمالی	۹۸۸	۰۵	خراسان شمالی	۹۹	۰۵	کهگیلویه و بویراحمد
۹۹۶	۰۴	کردستان	۹۹۲	۰۳	کردستان	۹۹۴	۰۴	کردستان
۱۰۰	۰۴	خراسان جنوبی	۹۹۵	۰۳	ایلام	۹۹۸	۰۴	خراسان جنوبی
۱۰۰۳	۰۳	ایلام	۹۹۸	۰۳	خراسان جنوبی	۱۰۰۱	۰۳	ایلام
۱۰۰۳	۰	فرمانطقه‌ای	۹۹۸	۰	فرمانطقه‌ای	۱۰۰۱	۰	فرمانطقه‌ای
۰	۱۰۰۳	کل کشور	۰	۹۹۸	کل کشور	۰	۱۰۰۱	کل کشور

استان آذربایجان شرقی: ۶/۹ درصد

استان تهران: ۱۸/۸ درصد

استان اصفهان: ۱۰/۶ درصد

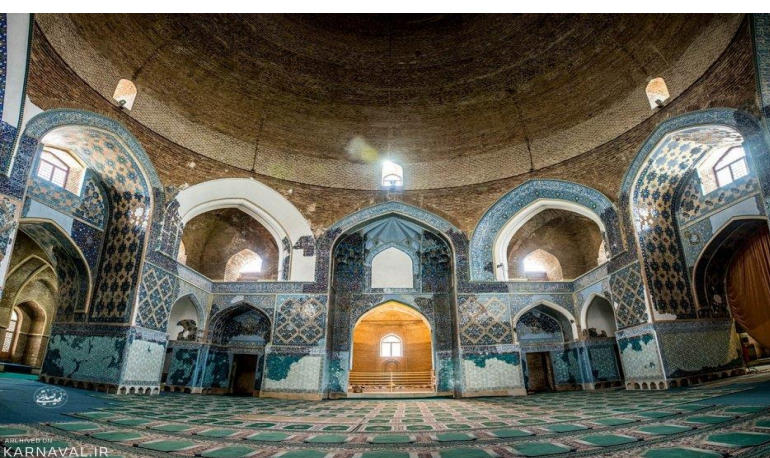
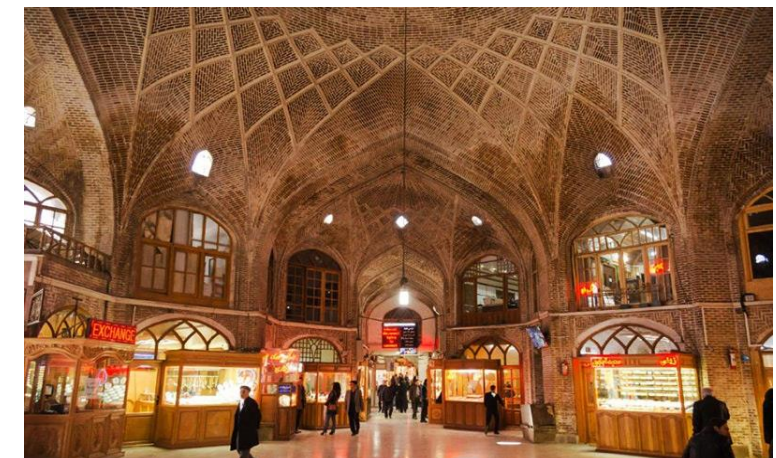
استان ایلام: ۰/۳ درصد

گردشگری آذربایجان شرقی

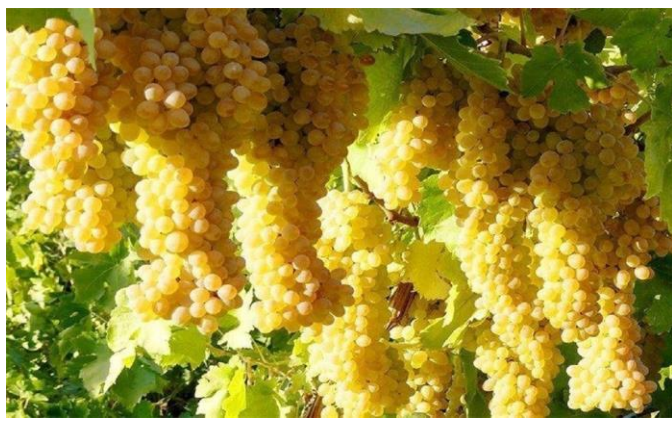
وجود بیش از یک هزار و هشتصد اثر ثبت شده ملی در حوزه میراث فرهنگی و جاذبه های خاص گردشگری در استان وجود دارد.

– ثبت بازار تاریخی تبریز در فهرست یونسکو

– ثبت روستای کندوان استان بعنوان بهترین دهکده جهانی گردشگری در سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)

کشاورزی آذربایجان شرقی

اراضی زراعی استان شامل یک میلیون و ۲۲ هکتار است که از این مقدار ۸۰۸/۸۸۵ هکتار به صورت دیم و ۴۱۲/۲۹۲ هکتار به صورت کشت آبی انجام میشود. از این رقم نیز ۱۱۵ هزار هکتار به باغات و مابقی در امر زراعت مورد بهره برداری قرار می گیرد.

بیش از ۹۹ درصد از بخش کشاورزی در دست بخش خصوصی

سهم استان ها در ارزش افزوده بخش کشاورزی

جدول ۳-۴ - سهم استان ها در ارزش افزوده بخش کشاورزی کل کشور

۱۴۰۰		استان	۱۳۹۷		استان	۱۳۹۰		استان
تجمعی	سهم		تجمعی	سهم		تجمعی	سهم	
۸۲	۸۲	مازندران	۸	۸	مازندران	۹۷	۹۷	مازندران
۱۶۴	۸۲	فارس	۱۵۶	۷۶	فارس	۱۸۳	۸۶	فارس
۲۳۳	۶۸	خراسان رضوی	۲۳	۷۴	خراسان رضوی	۲۵۵	۷۳	کرمان
۳۰	۶۷	کرمان	۲۹۱	۶۱	خوزستان	۳۲۵	۷۰	خوزستان
۳۶۱	۶۱	خوزستان	۳۴۶	۵۵	کرمان	۳۸۱	۶۴	خراسان رضوی
۴۰۶	۴۵	گیلان	۳۹۴	۴۸	گیلان	۴۳۴	۴۵	آذربایجان غربی
۴۴۸	۴۲	آذربایجان غربی	۴۴۳	۴۸	آذربایجان غربی	۴۷۶	۴۳	آذربایجان شرقی
۴۹	۴۲	اصفهان	۴۸۴	۴۲	اصفهان	۵۱۷	۴۱	تهران
۵۳۳	۴۲	تهران	۵۲۶	۴۲	تهران	۵۵۳	۳۶	اصفهان
۵۷۳	۴	آذربایجان شرقی	۵۶۵	۳۸	آذربایجان شرقی	۵۸۷	۳۴	همدان
۶۰۷	۳۵	هرمزگان	۶۰۳	۳۸	هرمزگان	۶۱۸	۳۱	گیلان
۶۳۸	۳۱	سیستان و بلوچستان	۶۳۵	۳۲	کرمانشاه	۶۴۷	۲۸	سیستان و بلوچستان
۶۶۸	۳۱	همدان	۶۶۷	۳۲	همدان	۶۷۶	۲۸	لرستان
۷۰	۳۱	گلستان	۶۹۷	۳	گلستان	۷۰۴	۲۸	گلستان
۷۳۶	۲۶	کرمانشاه	۷۳۶	۲۸	مرکزی	۷۲۸	۲۵	کرمانشاه
۷۵۳	۲۶	قزوین	۷۵۵	۲۸	سیستان و بلوچستان	۷۵۳	۲۴	اردبیل
۷۷۷	۲۵	مرکزی	۷۸۳	۲۷	لرستان	۷۷۷	۲۴	قزوین
۸۰۳	۲۵	لرستان	۸۰۸	۲۷	قزوین	۸۰۱	۲۴	هرمزگان
۸۲۶	۲۴	اردبیل	۸۳	۲۱	اردبیل	۸۲۳	۲۳	مرکزی
۸۴۶	۲	کردستان	۸۵	۲	کردستان	۸۴۴	۲۱	یزد
۸۶۵	۱۸	زنجان	۸۶۷	۱۷	بوشهر	۸۶۴	۲	بوشهر
۸۸۴	۱۸	یزد	۸۸۴	۱۷	البرز	۸۸۴	۲	زنجان
۹۰۳	۱۸	بوشهر	۹۰	۱۶	زنجان	۹۰۳	۱۸	کردستان
۹۱۸	۱۷	البرز	۹۱۶	۱۶	یزد	۹۱۸	۱۶	چهارمحال و بختیاری
۹۳۵	۱۶	چهارمحال و بختیاری	۹۳۳	۱۶	خراسان شمالی	۹۳۴	۱۵	البرز
۹۴۸	۱۴	سمنان	۹۴۷	۱۵	چهارمحال و بختیاری	۹۴۸	۱۵	سمنان
۹۶۳	۱۳	خراسان شمالی	۹۶۱	۱۴	سمنان	۹۶۳	۱۳	خراسان جنوبی
۹۷۳	۱۱	خراسان جنوبی	۹۷۱	۱	کهگیلویه و بویراحمد	۹۷۴	۱۳	خراسان شمالی
۹۸۳	۱	کهگیلویه و بویراحمد	۹۸۱	۱	خراسان جنوبی	۹۸۴	۱	کهگیلویه و بویراحمد
۹۹۱	۰.۸	ایلام	۹۹	۰.۸	ایلام	۹۹۳	۰.۸	قم
۹۹۸	۰.۸	قم	۹۹۸	۰.۸	قم	۱۰۰۱	۰.۸	ایلام
۹۹۸	۰	فرمانطقه‌ای	۹۹۸	۰	فرمانطقه‌ای	۱۰۰۱	۰	فرمانطقه‌ای
۰	۹۹.۸	کل کشور	۰	۹۹.۸	کل کشور	۰	۱۰۰	کل کشور

استان آذربایجان شرقی: ۴ درصد

استان تهران: ۴/۲

استان اصفهان: ۴/۲

استان ایلام: ۰/۸

نگاهی به مدیریت بخش کشاورزی استان و کشور هلند

محصول	هلند	ایران	آذربایجان شرقی
سطح زیر کشت آبی	۴۹۸ هزار هکتار	۸ میلیون هکتار	۴۱۲/۲۹۲ هکتار
صرفه جویی در آب	تا ۹۶ درصد	نا مناسب	نامناسب
صادرات محصولات کشاورزی	متوسط سالانه ۶۲ میلیارد دلار	۵ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰	—
نوآوری کشاورزی	زراعت عمودی و گلخانه شیشه‌ای	کشاورزی سنتی	کشاورزی سنتی
مصرف آب	۱۲۴ میلیون متر مکعب	۸۲ میلیارد متر مکعب	حدود ۲ میلیارد متر مکعب

- ❖ کشور هلند با داشتن ۴۹۸۳۳۰ هکتار زمین قابل کشت، صادرات ارزی ۷۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ ثبت کرده است.
- ❖ زمین زراعی استان شامل یک میلیون و ۲۵۰ هزار هکتار است که از این مقدار ۸۰۸/۸۸۵ هکتار به صورت دیم و ۴۱۲/۲۹۲ هکتار به صورت کشت آبی انجام می‌گیرد.
- ❖ با وجود برابری سطح کشت استان با هلند، تفاوت قابل توجهی بین ارزش افزوده این منطقه و استان وجود دارد.
- ❖ با وجود فراهم بودن بستر برای تقویت امنیت غذایی کشور، نبود سرمایه گذاری مناسب در این بخش و عدم وجود ارز کافی و مسائل تحریم منجر به این امر شده است تا تکنولوژی بخش کشاورزی تقویت نشود.

با در نظر گرفتن ویژگی‌ها مطروحه به نظر می‌رسد، استان آذربایجان شرقی پتانسیل لازم برای داشتن اقتصاد کشاورزی قدرتمند و از سوی دیگر پتانسیل لازم برای به وجود آوردن بحران بی‌آبی با توجه به مدیریت ضعیف در این بخش را داراست.

معادن آذربایجان شرقی

تعداد ۲۸۵ معدن از ۵۷۸۲ معدن کشور در استان آذربایجان شرقی قرار دارد.

و از ۵۷ ماده معدنی موجود در جهان ۳۱ ماده معدنی در استان قرار دارد. نظیر معادن بزرگ مس، طلا و پایه فلز و غیره

سهم استان ها در ارزش افزوده بخش نفت و سایر معادن

جدول ۳-۵- سهم استان‌ها در ارزش افزوده بخش نفت و سایر معادن کل کشور

استان	۱۳۹۰		استان	۱۳۹۷		استان	۱۴۰۰	
	سهم	تجمعی		سهم	تجمعی		سهم	تجمعی
خوزستان	۶۴٫۴	۶۴٫۴	خوزستان	۶۵٫۴	۶۵٫۴	خوزستان	۵۹	۵۹
فرمانطقه‌ای	۱۴٫۶	۷۹	فرمانطقه‌ای	۹٫۷	۷۵٫۱	فرمانطقه‌ای	۱۱٫۶	۷۰٫۶
کهگیلویه و بویراحمد	۸٫۷	۸۷٫۷	کهگیلویه و بویراحمد	۸٫۴	۸۳٫۵	کهگیلویه و بویراحمد	۹	۷۹٫۶
یوشهر	۴٫۶	۹۲٫۳	ایلام	۴٫۶	۸۸٫۱	یوشهر	۶٫۵	۸۶٫۱
ایلام	۳٫۶	۹۵٫۸	یوشهر	۳٫۸	۹۱٫۸	کرمان	۳٫۸	۸۹٫۸
کرمان	۱٫۱	۹۷	کرمان	۲٫۸	۹۴٫۸	ایلام	۳٫۵	۹۳٫۴
فارس	۰٫۷	۹۷٫۷	یزد	۱٫۱	۹۵٫۸	یزد	۱٫۷	۹۵٫۱
یزد	۰٫۷	۹۸٫۴	فارس	۱	۹۶٫۸	فارس	۱	۹۶٫۱
کرمانشاه	۰٫۳	۹۸٫۷	تهران	۱	۹۷٫۸	آذربایجان شرقی	۰٫۸	۹۶٫۸
لرستان	۰٫۳	۹۸٫۸	آذربایجان شرقی	۰٫۸	۹۸٫۷	تهران	۰٫۷	۹۷٫۶
تهران	۰٫۳	۹۹٫۱	مرکزی	۰٫۱	۹۸٫۸	خراسان رضوی	۰٫۳	۹۷٫۸
مرکزی	۰٫۱	۹۹٫۲	آذربایجان غربی	۰٫۱	۹۸٫۹	خراسان جنوبی	۰٫۳	۹۸٫۲
آذربایجان شرقی	۰٫۱	۹۹٫۳	کرمانشاه	۰٫۱	۹۹	مرکزی	۰٫۳	۹۸٫۴
خراسان رضوی	۰٫۱	۹۹٫۴	خراسان رضوی	۰٫۱	۹۹٫۱	کرمانشاه	۰٫۳	۹۸٫۶
اصفهان	۰٫۱	۹۹٫۵	اصفهان	۰٫۱	۹۹٫۲	اصفهان	۰٫۳	۹۸٫۸
گیلان	۰	۹۹٫۵	کردستان	۰٫۱	۹۹٫۳	لرستان	۰٫۳	۹۹
مازندران	۰	۹۹٫۵	همدان	۰٫۱	۹۹٫۴	مازندران	۰٫۱	۹۹٫۱
آذربایجان غربی	۰	۹۹٫۵	لرستان	۰٫۱	۹۹٫۵	آذربایجان غربی	۰٫۱	۹۹٫۲
سیستان و بلوچستان	۰	۹۹٫۵	هرمزگان	۰٫۱	۹۹٫۶	کردستان	۰٫۱	۹۹٫۳
کردستان	۰	۹۹٫۵	خراسان جنوبی	۰٫۱	۹۹٫۷	همدان	۰٫۱	۹۹٫۴
همدان	۰	۹۹٫۵	گیلان	۰	۹۹٫۷	زنجان	۰٫۱	۹۹٫۵
چهارمحال و بختیاری	۰	۹۹٫۵	مازندران	۰	۹۹٫۷	سمنان	۰٫۱	۹۹٫۶
زنجان	۰	۹۹٫۵	سیستان و بلوچستان	۰	۹۹٫۷	هرمزگان	۰٫۱	۹۹٫۷
سمنان	۰	۹۹٫۵	چهارمحال و بختیاری	۰	۹۹٫۷	گیلان	۰	۹۹٫۷
هرمزگان	۰	۹۹٫۵	زنجان	۰	۹۹٫۷	سیستان و بلوچستان	۰	۹۹٫۷
اردبیل	۰	۹۹٫۵	سمنان	۰	۹۹٫۷	چهارمحال و بختیاری	۰	۹۹٫۷
قم	۰	۹۹٫۵	اردبیل	۰	۹۹٫۷	اردبیل	۰	۹۹٫۷
قزوین	۰	۹۹٫۵	قم	۰	۹۹٫۷	قم	۰	۹۹٫۷
گلستان	۰	۹۹٫۵	قزوین	۰	۹۹٫۷	قزوین	۰	۹۹٫۷
خراسان شمالی	۰	۹۹٫۵	گلستان	۰	۹۹٫۷	گلستان	۰	۹۹٫۷
خراسان جنوبی	۰	۹۹٫۵	خراسان شمالی	۰	۹۹٫۷	خراسان شمالی	۰	۹۹٫۷
البرز	۰	۹۹٫۵	البرز	۰	۹۹٫۷	البرز	۰	۹۹٫۷
کل کشور	۹۹٫۵	۰	کل کشور	۹۹٫۷	۰	کل کشور	۹۹٫۷	۰

استان آذربایجان شرقی: ۰/۸ درصد

استان تهران: ۰/۷ درصد

استان اصفهان: ۰/۲ درصد

استان ایلام: ۳/۵ درصد

استان کرمان: ۳/۸ درصد

چالش های معدن مس سونگون

معدن مس سونگون یک درصد از ذخیره مس دنیا و ۵۲ درصد ذخایر مس کشورمان را در دل خود جای داده است و با ذخیره بیش از یک میلیارد تن سنگ مس با عیار ۶۱ درصد در شهرستان ورزقان استان آذربایجان شرقی واقع شده است.

صنعت مس به عنوان یک صنعت استراتژیک و انرژی بر در جهان محسوب می شود. حدود ۱۰ درصد از هزینه های تمام شده تولید مس مربوط به انرژی است. طبق آخرین آمار موجود مس سونگون در سال ۱۳۹۷ مصرف برقی معادل ۴۸۲۸۱۲۹۸۶ کیلووات هرگز داشته است.

بر اساس اعلام مدیرکل حفاظت از محیط زیست، فعالیت های مجتمع مس سونگون منجر به افزایش میزان غلظت فلزات سنگین در پخیرچای (رودخانه اردشیر) در منطقه ورزقان شده است.

این آمار نشان می دهد که هزینه های استخراج معدن توسط استان آذربایجان شرقی با تخریب محیط زیست و استفاده از انرژی بالا مواجه می باشد که تا حدودی مسبب ناترازی انرژی نیز به حساب می آید. این در حالی است که سودهای استخراج معادن در سایر استان ها حاصل می شود.

استقلال مس سونگون مطالبه مردمی استان

به موجب سفر رئیس جمهور محترم در سال ۱۴۰۱ مصوباتی بشماره نامه ۱۰۲۳۸۷ مورخ ۱۳/۶/۱۴۰۱ در خصوص ساختار جدید شرکت ملی مس ایران ابلاغ گردید:

بند ۹: بررسی ساختار جدید شرکت ملی مس ایران در قالب ۳ شرکت سهامی مس در کشور و یک هلدینگ (با توجه به مدل های مناسب و موفق داخلی و خارجی) و اعلام نتیجه ظرف دو ماه

بند ۱۲: تکلیف پرداخت ۲۰ درصد حقوق دولتی معادن مس منطقه به استان نیز به وزارت صمت و شرکت ملی مس ایران

بند ۱۳: انتقال حساب های مالیاتی و بانکی معدن سونگون و واحدهای تولیدی مرتبط با استان توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت صمت (شرکت ملی مس) بگونه ای که منابع حاصل از درآمدهای مالیاتی در محاسبه و پرداخت و توسعه منطقه و استان هزینه گردد.

لیکن تاکنون گزارش مبسوطی در خصوص انتقال حساب های بانکی و مالیاتی و وظایف مرتبط با حوزه وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه نشده است.

ناترازی برق و آب و گاز در استان آذربایجان شرقی

عدم توجه به توسعه زیرساخت در کشور استان باعث کمبود آب و برق و گاز در کشور شده است.

- ناترازی تولید و مصرف گاز کشور از یک طرف و قرار گرفتن استان آذربایجان شرقی آخر لوله های گاز کشور از طرف دیگر باعث شده این استان با کاهش فشار گاز مواجه گردد و واحدهای تولیدی این استان همواره با مشکلات کمبود گاز مواجه گردند.
- زیرساخت های برق استان به اندازه توسعه واحدهای صنعتی استان توسعه نیافته و این امر موجب کمبود برق در استان شده است و واحدهای صنعتی را با مشکلات عدم استفاده از فازهای توسعه ای واحد خود روبرو کرده است.
- استان آذربایجان شرقی نیز همانند دیگر استان های کشور با بحران آب مواجه است و این موضوع واحدهای صنعتی را با چالش های اساسی مواجه کرده است.

سهم استان ها در ارزش افزوده بخش آب، برق و گاز

جدول ۳-۷- سهم استان ها در ارزش افزوده بخش آب، برق و گاز کل کشور

استان	۱۳۹۰		استان	۱۳۹۷		استان	۱۴۰۰	
	سهم	تجمعی		سهم	تجمعی		سهم	تجمعی
بوشهر	۲۹۶	۲۹۶	بوشهر	۴۳۳	۴۳۳	بوشهر	۴۰۲	۴۰۲
فارس	۲۳۵	۵۳۱	تهران	۲۴۹	۶۸۲	تهران	۱۷۱	۵۷۳
تهران	۸۴	۶۱۵	فارس	۷۳	۷۵۴	فارس	۱۱۷	۶۹۰
هرمزگان	۷۰	۶۸۵	خوزستان	۳۶	۷۹۰	خوزستان	۴۶	۷۳۶
خراسان رضوی	۶۰	۷۴۵	خراسان رضوی	۲۵	۸۱۵	خراسان رضوی	۳۶	۷۷۱
خوزستان	۴۳	۷۸۸	اصفهان	۲۱	۸۳۶	هرمزگان	۲۸	۸۰۰
اصفهان	۳۳	۸۲۱	کرمانشاه	۱۶	۸۵۲	اصفهان	۲۷	۸۲۶
ایلام	۲۱	۸۴۲	هرمزگان	۱۶	۸۶۸	ایلام	۱۷	۸۴۳
آذربایجان شرقی	۱۸	۸۶۰	کرمان	۱۲	۸۸۰	کرمانشاه	۱۴	۸۵۷
مازندران	۱۶	۸۷۶	ایلام	۱۱	۸۹۱	آذربایجان شرقی	۱۳	۸۷۰
گیلان	۱۲	۸۸۸	قزوین	۱۱	۹۰۲	مازندران	۱۳	۸۸۳
کرمان	۱۱	۸۹۹	مازندران	۱۱	۹۱۳	کرمان	۱۲	۸۹۶
مرکزی	۱۰	۹۰۹	آذربایجان شرقی	۰۸	۹۲۳	قزوین	۱۱	۹۰۷
آذربایجان غربی	۰۸	۹۱۷	گیلان	۰۸	۹۳۱	گیلان	۱۱	۹۱۷
کرمانشاه	۰۸	۹۲۵	مرکزی	۰۷	۹۳۸	مرکزی	۱۰	۹۲۷
قزوین	۰۸	۹۳۳	یزد	۰۷	۹۴۵	یزد	۰۸	۹۳۶
یزد	۰۸	۹۴۱	آذربایجان غربی	۰۷	۹۵۲	آذربایجان غربی	۰۸	۹۴۴
کردستان	۰۷	۹۴۸	سیستان و بلوچستان	۰۶	۹۵۸	البرز	۰۷	۹۵۱
قم	۰۶	۹۵۴	البرز	۰۶	۹۶۵	سیستان و بلوچستان	۰۶	۹۵۷
گلستان	۰۶	۹۶۰	همدان	۰۵	۹۷۰	گلستان	۰۵	۹۶۲
همدان	۰۶	۹۶۶	خراسان شمالی	۰۵	۹۷۵	همدان	۰۵	۹۶۷
زنجان	۰۵	۹۷۱	گلستان	۰۴	۹۷۸	خراسان شمالی	۰۵	۹۷۲
خراسان شمالی	۰۴	۹۷۵	کردستان	۰۴	۹۸۲	قم	۰۴	۹۷۷
اردبیل	۰۴	۹۸۰	سمنان	۰۳	۹۸۵	اردبیل	۰۴	۹۸۱
سمنان	۰۴	۹۸۳	اردبیل	۰۳	۹۸۸	کردستان	۰۴	۹۸۵
سیستان و بلوچستان	۰۴	۹۸۷	قم	۰۳	۹۹۲	زنجان	۰۴	۹۸۸
لرستان	۰۳	۹۹۰	زنجان	۰۳	۹۹۴	سمنان	۰۴	۹۹۳
چهارمحال و بختیاری	۰۳	۹۹۳	لرستان	۰۳	۹۹۶	لرستان	۰۳	۹۹۵
البرز	۰۳	۹۹۶	چهارمحال و بختیاری	۰۱	۹۹۸	چهارمحال و بختیاری	۰۲	۹۹۷
خراسان جنوبی	۰۲	۹۹۸	خراسان جنوبی	۰۱	۹۹۹	خراسان جنوبی	۰۲	۹۹۸
کهگیلویه و بویراحمد	۰۲	۱۰۰۰	کهگیلویه و بویراحمد	۰۱	۱۰۰۰	کهگیلویه و بویراحمد	۰۱	۱۰۰۰
فرمانطقه‌ای	۰۲	۱۰۰۰	فرمانطقه‌ای	۰۲	۱۰۰۰	فرمانطقه‌ای	۰۲	۱۰۰۰
کل کشور	۱۰۰	۱۰۰۰	کل کشور	۱۰۰	۱۰۰۰	کل کشور	۱۰۰	۱۰۰۰

استان آذربایجان شرقی: ۱/۳ درصد

استان تهران: ۱۷/۱ درصد

استان بوشهر: ۴۰/۲ درصد

استان اصفهان: ۲/۷ درصد

استان ایلام: ۱/۷ درصد

مشکلات تامین نقدینگی واحدهای تولیدی

- کمبود منابع بانک های استان
- عدم تخصیص سپرده های داخلی استان در خود استان
- بروکراسی پیچیده دریافت تسهیلات
- درخواست وثایق سهل الوصول

تحریم های اقتصادی اعمال شده علیه کشور از یک سو و افزایش قیمت مواداولیه، انرژی، حقوق و مزایای منابع انسانی و ... از سوی دیگر باعث شده هزینه تمام شده محصولات تولیدی افزایش یابد و واحدهای تولیدی را بیش از پیش با کمبود نقدینگی مواجه سازد.

نسبت تسهیلات استان به نسبت کل کشور			
استان	کل کشور	نسبت	سال
102.646	3.03.718	2/69	1390
116.054	4.390.642	2.64	1391
139.479	5.719.260	2.43	1392
160.74	6.739.744	2.38	1393
213.737	7.916.102	2.70	1394
241.708	9.866.616	2.44	1395
279.126	12.57.132	2.21	1396
308.734	15.090.207	2.04	1397
389.100	19.355.793	2.01	1398
592.744	27.922.693	2.12	1399
891.848	41.418.243	2.15	1400

روند تسهیلات دهی برای استان آذربایجان شرقی حاکی از آن است که مقدار آن در دهه ۱۳۹۰ به شدت نزولی بوده است. مقایسه آمار تسهیلات دهی با نسبت تولید ناخالص داخلی استان حاکی از آن دارد که با وجود سهم قابل توجه استان در ایجاد ارزش افزوده کل کشور میزان تسهیلات استان اندک است. یکی از اصول مهم در رشد و توسعه اقتصادی یک منطقه داشتن تسهیلات به اندازه رشد اقتصادی است. مباحث تئوریک اقتصادی نشان می دهد که اگر میزان سرعت گردش پول در مقدار نقدینگی کمتر از میزان حاصل ضرب تورم در تولید باشد؛ مقدار تولید در آن منطقه کاهش خواهد یافت. با توجه به قدرت اقتصادی استان آذربایجان شرقی می توان بیان کرد که افزایش تسهیلات در این استان به راحتی می تواند سهم ارزش افزوده را به شدت افزایش دهد.

سهم تسهیلات اعطایی به بخش های اقتصادی استان سال ۱۴۰۰

تکالیف بانکها بر اساس سیاست اعتباری بانک مرکزی و قانون بودجه :

سهم تسهیلات بخش صنعت و معدن و تولید از کل تسهیلات پرداختی طی سال : ۴۰٪

سهم تسهیلات بخش کشاورزی از کل تسهیلات پرداختی طی سال : ۱۵٪

پیشنهادات

اولویت های توسعه اقتصاد استان

اجرای
مصوبات
شورای
گفتگوی
استان

صدور کارت
تکریم سرمایه
گذاری توسط
بالاترین مقام
ارشد استان
جهت رفع
مشکلات کسب
و کار استان

توجه به
گردشگری و
سلامت و
طبیعت
استان

اتصال خط
راه آهن
شرق به
غرب

اصلاح
زمین های
حاشیه
دریاچه
ارومیه

انتقال آب
ارس

رعایت
عدالت در
تقسیم
منابع
کشور بین
استان ها

ثبت شرکت
مس
آذربایجان

اجرای مصوبات سفر رئیس جمهور محترم در خصوص تشکیل مس آذربایجان

مس آذربایجان
یک قدم تا مستقل شدن

**آیت الله سید ابراهیم رئیسی در جریان
بیست و دومین سفر استانی دولت
سیزدهم به آذربایجان شرقی در ۱۲
خرداد ۱۴۰۱ دستور تشکیل شرکت مستقل
مس آذربایجان را داد.**

ضرورت تامین نقدینگی بخش مولد استان

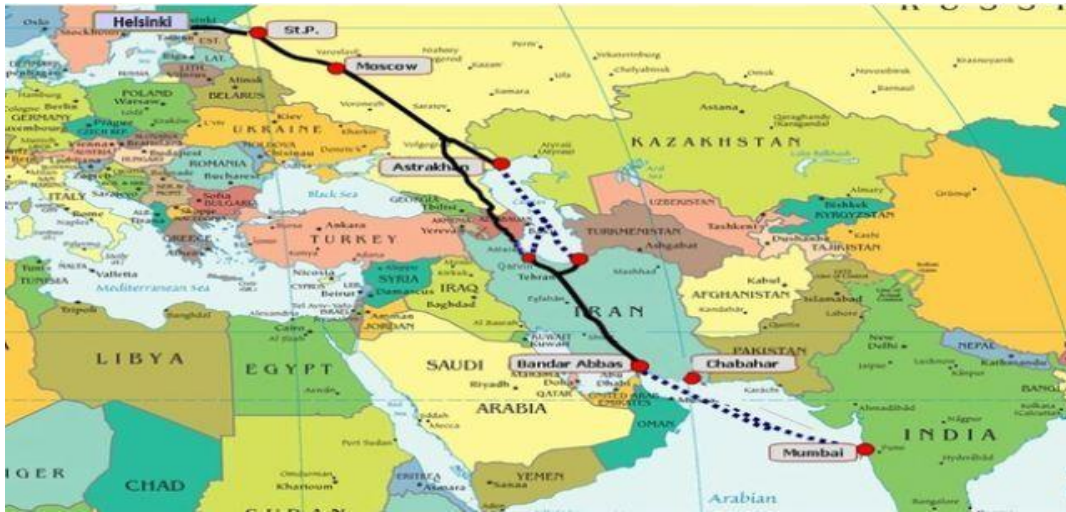

- افزایش منابع بانکی استان
- الزام بانک های خصوصی به تخصیص سپرده های استان در خود استان
- اولویت ارائه تسهیلات بانکی به بخش مولد
- تسهیل گری در روند ارائه تسهیلات بانکی به واحدهای تولیدی استان

درخواست اجرای برخی از مصوبات اجرا نشده شورا

- ❖ **چهل و ششمین نشست شورا - مورخ ۹۷/۰۸/۲۸:** با توجه به لزوم بهسازی واحدهای دامپروری و طیور در استان و در راستای افزایش تولیدات دامی و کشاورزی، مقرر گردید سازمان جهاد کشاورزی استان، پی گیری لازم را جهت تصویب و تخصیص کمک های فنی و اعتباری استان از طریق کارگروه استانی وام وجوه اداره شده اقدام نماید.
- ❖ **پنجاه و هفتمین نشست شورا - مورخ ۹۹/۰۹/۱۶:** پروژه احداث تاکستان با ۲۰.۰۰۰ هکتار در اراضی منابع طبیعی استان در دستور کار قرار گیرد و همکاری های لازم از سوی دستگاه های مربوطه انجام پذیرد.
- ❖ **در راستای تجمیع زمین های خرد کشاورزی و توسعه بخش کشاورزی در استان، سازمان جهاد کشاورزی با همکاری اتاق بازرگانی و تشکل های مربوطه، طرح کشاورزی قراردادی را به صورت پایلوت در بخش هایی از استان برنامه ریزی و اجرا نمایند.**
- ❖ **شصت و نهمین نشست شورا - مورخ ۹۹/۱۱/۲۵:** به منظور حفاظت، احیا و بهره برداری اصولی از مراتع کشور، مشوق هایی جهت ایجاد دامپروری های صنعتی به دامداران از سوی دولت تعیین گردد. همچنین در راستای حفاظت از مراتع و منابع طبیعی کشور، اقداماتی نظیر "ممنوعیت چرای سنتی" از سوی سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور تدوین گردد.
- ❖ **هفتاد و ششمین نشست شورا - مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰:** به جهت استفاده از زمین های حاصل خیز، فراوانی آب و منابع انسانی ارزان قیمت در ونزوئلا، برنامه ریزی لازم جهت کشت فراسرزمینی و دامپروری جهت پیاده سازی در این کشور انجام گیرد.

راه اندازی خط آهن جلفا- نخجوان

این کریدور که یکی از مهم ترین شاهراه های ارتباطی غرب به جنوب آسیا بشمار می آید در ۱۲ سپتامبر سال ۲۰۰۰ در سن پترزبورگ توسط سه کشور ایران، روسیه و هند به منظور ترویج همکاری های حمل و نقلی تأسیس شد. این کریدور اقیانوس هند و خلیج فارس را از طریق ایران به دریای خزر سپس از طریق روسیه به شمال اروپا متصل می کند و در مقایسه با مسیرهای سنتی از نظر مسافت و زمان تا ۴۰ درصد کوتاهتر و از نظر هزینه تا ۳۰ درصد ارزانتر می باشد.

ایران به دلیل موقعیت استراتژیک، ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک، موقعیت مناسب ریلی و جاده ای و دسترسی به سواحل طولانی در خلیج فارس، دریای عمان و سواحل دریای خزر دارد. در این راستا کریدور حمل و نقل بین المللی شمال-جنوب (INSTC) مهم ترین حلقه تجارت بین آسیا و اروپا (از سن پترزبورگ به بندر طولانی مدیترانه-کانال سوئز و اتصال به بندر چابهار می باشد.

اکنون این کریدور با پذیرش یازده عضو جدید، شامل جمهوری آذربایجان، ارمنستان، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکیه، اوکراین، بلاروس، عمان، سوریه و بلغارستان و جمهوری اسلامی ایران نیز به عنوان کشور امین وظیفه دارد طرف های متعهد را درباره پیوستن سایر کشورها به این موافقت نامه و یا کناره گیری هر یک از طرف های متعهد از آن آگاه نماید.

خط آهن جلفا - نخجوان با بیش از ۱۰۵ سال قدمت، سهل ترین و ارزان ترین راه دسترسی ایران به بازارهای اوراسیا و اروپا می باشد.

- با اتصال راه آهن جلفا به راه آهن جمهوری نخجوان، زمان و هزینه کمتری نسبت به اتصال راه آهن آستارا به راه آهن جمهوری آذربایجان برای کشور خواهد داشت.
- هم چنین با توجه به اینکه روسیه در شرایط تحریمی است و به دنبال تسهیل تجارت با هند از طریق ایران می باشد، اتصال هر چه سریع تر این مسیر باعث افزایش حجم تجارت با این کشور نیز خواهد شد.

تکمیل پروژه انتقال آب ارس

بر اساس اعلام مدیرعامل شرکت آب منطقه ای استان؛ پروژه انتقال آب ارس به تبریز که بزرگترین پروژه تاریخ استان در بخش آب است در سال ۱۴۰۱ اجرایی شده و اکنون در مرحله تکمیل قرار دارد.

طول خط انتقال طرح یاد شده ۱۱۰ کیلومتر (۱۰۵ کیلومتر لوله و ۵ کیلومتر تونل) بوده و دارای سه باب ایستگاههای پمپاژ، یک باب تصفیه خانه به ظرفیت ۶,۶ مترمکعب در ثانیه، ۱۱ باب آبگیر به حجم ۳۴۰ هزار متر مکعب و واحد پیش تصفیه، توسعه آبگیر و ایستگاه پمپاژ موجود است.

نج کیلومتر لوله گذاری شده و ۲۰ کیلومتر لوله در دست تولید است و به دنبال تأمین فاینانس آن هستیم؛ قرارگاه خاتم الانبیا (ص) تا هزار میلیارد تومان تعهد داده است و بقیه باید از فاینانس خارجی تأمین شود.

اجرای کشاورزی قراردادی

– اقدامات لازم در خصوص اجرای دستورالعمل طرح تولید میتنی بر قرارداد در دستور کار مسیولین استانی قرار گیرد.

– سازمان جهاد کشاورزی با کمک تشکل های مربوطه، نسبت به تجمیع کشاورزان خرد در راستای اجرای طرح کشاورزی قراردادی اقدام نماید. تا با استفاده از علم شرکت های دانش بنیان و سرمایه سرمایه گذاران بزرگ حوزه کشاورزی در توسعه استان اقدام گردد.

در صورت اجرای کشاورزی قراردادی به شکلی که "زمین، آب و نگهداری" از سوی کشاورز، "دانش فنی، استفاده از مکانیزاسیون مدرن، تامین بذر، کود و سم مناسب و برداشت" از سوی شرکت سرمایه گذار طرف قرارداد صورت گیرد، یک ارزش افزوده بسیار قابل توجه در استان آذربایجان شرقی ایجاد خواهد شد.

پیشنهادات حفظ و صیانت از مراتع و جنگل های استان

به منظور احیا و بهره برداری اصولی از مراتع کشور، مشوق هایی جهت ایجاد دامپروری های صنعتی به دامداران از سوی دولت تعیین گردد. همچنین در راستای حفاظت از مراتع و منابع طبیعی کشور، اقداماتی نظیر "ممنوعیت چرای سنتی" از سوی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور برنامه ریزی گردد.

تنها راه نجات اقتصاد کشور با رفع مشکلات صنایع امکان پذیر خواهد شد.

لازمه رفع مشکلات صنایع، تدوین یک برنامه توسعه اقتصادی بلندمدت با الگوگیری از کشورهای توسعه یافته و بومی سازی آن با استفاده از علم پژوهشگران اقتصادی و تجارب فعالین اقتصادی و اجرای بی قید و شرط آن در بازه زمانی تعریف شده می باشد.

با تشکر از توجه شما

بهمن ماه ۱۴۰۲